

Ammatillinen perhekoti ja yrittäjyys

Aatsinki Arto, Kemppe Arto

LAUREA-AMMATTIKORKEAKOULU
HYVINKÄÄ

AMMATILLINEN PERHEKOTI JA YRITTÄJYYS

Aatsinki Arto
Kemppi Arto
sairaanhoitaja AMK
Opinnäytetyö
19.2.2009

Arto Aatsinki ja Arto kemppi

Ammatillinen perhekoti ja Yrittäjyys

Vuosi 2008

Sivumäärä 34

Opinnäytetyömme käsittelee ammatillista perhekotia ja yrittäjyyttä. Aihe on ajankohtainen, koska yrittäjyys sosiaali- ja terveysalalla lisääntyy jatkuvasti. Sosiaalipalveluyritystä perustettaessa on tärkeintä kartoittaa palveluiden tarve. Yksityiset yritykset ovat korvaamattomassa asemassa, kun palvelut ruuhkautuvat kunnissa. Tarvetta on myös ammatilliselle perhekodille yrittäjyyden markkinoilla.

Opinnäytetyömme on toimintakeskeinen. Olemme perehtyneet yksityisinä palveluntuottajina toimivien ammatillisten perhekotien toimintaan, lainsäädäntöön, yrittäjyyteen ja liiketoimintaan. Perhekodit järjestävät kuntien sosiaalitoimen alaista sijaishuoltoa, joka on tullut yhä kysytyimmäksi ja vakiinnuttaa paikkaansa julkisten palveluiden rinnalla. Lapselle järjestetään sijaishuolto, jos lapsen olosuhteet tai hänen käyttöksensä uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä ja kehitystä.

Opinnäytetyössämme olemme käsitelleet myös ammatillisen perhekodin henkilöstön työhyvinvointia. Perhekodit tarjoavat ammatillisesti suuntautuneen vaihtoehdon sijaisperhetoiminnan ja laitoshuollon välissä.

Opinnäytetyössämme laadimme liiketoimintasuunnitelman ammatillisen perhekodin perustamiseen. Olemme selvittäneet mitä luvanvarainen yritystoiminta on, millaisia rahoitusmahdollisuuksia alkava yrittäjä voi saada, mitä eri yhtiömuotoja on tarjolla ja miten yritysmuodot poikkeavat toisistaan sekä miten yritystoiminnan suunnittelu ja toteutus kannattavaksi yritykseksi tapahtuu.

Tiedämme opinnäytetyöstämme ja liiketoimintasuunnitelmastamme olevan hyötyä itsellemme ja myös muille ammatillisen perhekodin perustajille sekä sosiaali- ja terveysalan tuleville yrittäjille. Tärkeänä kehittämishaasteena voidaan pitää sitä, että koulutuksen opetus- ja oppimismenetelmiä tulisi kehittää, jotta ne edistäisivät mielekästä ja positiivista yrittäjyyttä sosiaali- ja terveysalalle. Lisäksi tulisi kehittää oppimismenetelmiä, jotka tukevat teorian ja käytännön integrointia. Kehittämishaasteena voisi olla hoitotyön yrittäjyyteen suuntautuvan ammattitaitoa edistävän harjoittelun kehittäminen ja toteuttaminen.

Asiasanat: Lastensuojelu, perhehoito, perhekoti, nuoret, lapset, ammatillinen perhekoti, yrittäjyys, työssä jaksaminen.

Arto Aatsinki ja Arto Kemppe

Residential family homes and business

Year 2008

Pages 34

Topics for dissertation are residential family homes and business. This is a very topical subject, because private sector social and health services are constantly expanding. It is important to survey the market for services when starting a new business. The private sector fulfils a vital role when public sector resources are over-stretched. There is also a market for privately-managed residential homes for children.

Our dissertation is activity-based. We have studied the role of residential family homes as independent businesses. Also we have studied legislation involving starting and running this kind of businesses. Residential family homes are providing foster care for councils, through necessity, as care providers are becoming more firmly established alongside existing public services. Care is organised for the child, if the circumstances or child's behaviour seriously threatens his/her health and development.

Our dissertation has also studied the well-being of employees who work in residential family homes. Residential family homes offer an option for care which bridges the gap between foster care and institutional care.

Our dissertation is a business plan to start a residential family home. We have studied business in terms of licensing, financing options, types of company and how they differ. We also investigated how to put a profitable business plan into action.

Our dissertation and business plan will benefit ourselves and also those who are planning to start a business in residential family homes, social services and health care. As an important challenge we suggest developing educational teaching and learning methods. This would promote positive and meaningful practice in health and social care. In addition to this, such learning methods should be developed which support integration of theory and practice. Developing and implementing a professional business orientated option in nursing education could be the next developmental challenge.

Key words: child protection, family care, residential family homes, young people, children, business, private care, managing work.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖ TOIMINTAKESKEISENÄ TOTEUTUKSENA.....	6
3	PERHE- JA YKSILÖKOHTAINEN LASTENSUOJELU.....	7
3.1	Lapsen kasvun tukeminen.....	7
3.2	Avohuolto.....	7
3.3	Sijaishuolto ja huostaanotto.....	8
3.4	Jälkihuolto.....	8
3.5	Uusi lastensuojelulaki.....	9
3.6	Lastensuojeluilmoitus.....	9
4	PERHEKOTI.....	10
4.1	Perhehoitoa koskeva lainsäädäntö.....	10
4.2	Perhehoidon tavoite.....	11
4.3	Perhekodin tilat.....	12
4.4	Ammatillinen perhekoti.....	12
4.4.1	Sijoitettavat lapset ja nuoret.....	13
4.4.2	Biologiset lapset.....	14
4.4.3	Laadun tarkkailu.....	15
5	PERHEKOTIYRITTÄJYYS.....	15
5.1	Yrittäjyyden määritelmä.....	15
5.2	Perhekotiyritys.....	17
5.3	Ammatin harjoittaminen perhekodissa.....	18
5.3.1	Henkilökunnan työtehtävät ja koulutus.....	19
5.3.2	Perhekotien yhteistyötahot.....	20
6	LIIKETOIMINTA PERHEKODISSA.....	20
6.1	Yrityssuunnitelma.....	20
6.2	Yritysmuodot.....	21
6.2.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja.....	22
6.2.2	Avoin yhtiö.....	22
6.2.3	Kommandiittiyhtiö.....	22
6.2.4	Osakeyhtiö.....	23
6.2.5	Osuuskunta.....	23
6.3	Rahoitus.....	24
6.4	Markkinointi.....	25
7	TYÖHYVINVOINTI PERHEKODEISSA.....	25
7.1	Terveys ja työssä jaksaminen.....	25
7.2	Työn kuormittavuus.....	27

7.3	Työn ja perhe-elämän yhteen sovittaminen	28
7.4	Perhekotien henkilökunnan työnohjaus ja täydennyskoulutus	28
8	POHDINTA	30
9	LÄHTEET	32

1 JOHDANTO

Opinnäyte aiheeksi valitsimme ammatillisen perhekoti toiminnan tarkastelun ja tuotamme yrityssuunnitelman ammatillisesta perhekodista. Opinnäytetyön tarkoitus on rakentaa yrityssuunnitelma ammatillisen perhekodin toiminnasta. Aiheen valitsimme, koska olemme mahdollisesti tulevaisuudessa perustamassa ammatillista perhekotia ja haluamme nyt ottaa selvää ammatillisen perhekodin toiminnasta. Saamiamme tietoja opinnäytetyössä voimme hyödyntää ammatillista perhekotia perustaessamme. Aluksi selvitämme lastensuojelun, lait ja käsitteet, lastensuojelun tarkoitukset ja tavoitteet sekä sen keskeiset periaatteet: huostaanotto ja sijaishuolto, perhe ja yksilökohtainen lastensuojelu sekä jälkihuolto.

Lastensuojelun piirissä olevien asiakasmäärien kehitys on ollut pitkään kasvussa. Stakesin tietojen mukaan kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä on 1990-luvun alusta kasvanut 2-5 %:n vuosivauhtia. Vuonna 2004 lastensuojelun avohuollon piirissä oli lähes 60 000 lasta ja nuorta, joista jopa 27 % oli uusia asiakkaita. Kodin ulkopuolelle oli vuonna 2004 sijoitettuna 14 704 lasta ja nuorta. Kaikista alle 18-vuotiaista lapsista ja nuorista oli kodin ulkopuolelle sijoitettuna 1,1 % (Stakes 2005).

Tarkoituksemme on selvittää, mikä on ammatillinen perhekoti, ammatillisen perhekodin tavoitteet, ammatillisen perhekodin tilat ja ammatilliseen perhekotiin sijoitettavat lapset. Perhekotiyrittäjyydestä kerromme perhekotimääritelmän ja ominaispiirteet, koulutus ja tuki sekä hankimme tietoa perhekotiyrittäjän ominaisuuksista. Lisäksi perehdymme perhekodin henkilöstön työhyvinvointiin, terveyteen, työssä jaksamiseen, työn kuormittavuuteen, työn ja perheen sovittamiseen yhteen, sekä henkilökunnan työtehtäviin, työnohjaukseen ja täydennyskoulutukseen. Selvitämme myös ammatillisen perhekodin yhteistyötahot.

Työn muoto on toimintakeskeinen opinnäytetyö. Aiheesta löytyy paljon tietoa internetistä. Sen lisäksi tarkoituksena on hyödyntää kirjastoja, erilaisia kunnallisia laitoksia ja toimivia ammatillisia perhekoteja. Tutkimuksessamme noudatamme ammattieettisiä sekä yleisiä tutkimuseettisiä periaatteita. Haluamme katsoa asioita monelta kannalta ja pyrkiä totuudenmukaiseen sekä hyödyllistä tietoa antavaan kokonaisuuden hallintaan. Pyrimme säilyttämään työssämme eettisen kannan kaikkiin asioihin.

2 OPINNÄYTETYÖ TOIMINTAKESKEISENÄ TOTEUTUKSENA

”Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto ammattikorkeakoulun tutkimukselliselle opinnäytetyölle.”(Vilka 2003, 9.) Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee käytännön kentässä opastamista, toiminnan ohjeistamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Alasta riippumatta se voi olla esimerkiksi ammatilliseen käyttöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus, kuten ympäristöohjelma, perehtymisopas, tai turvallisuusohjeistus. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla myös jonkin tapahtuman toteuttaminen kuten kokouksen tai näyttelyn järjestäminen koulutusalaista riippuen. Kohderyhmän mukaan toteuttamistapana voi olla kirja, kansio, opas tai cd-rom. (Vilka 2003, 9.)

Toiminnallisissa opinnäytetöissä on yksi yhteinen piirre. Oli kysymys sitten näyttelyn tai tapahtuman järjestämisestä visuaalisin ja viestinnällisin keinoin pyritään luomaan kokonaisilme, josta voi tunnistaa tavoitellut päämäärät. Mikäli opinnäytetyön toiminnallinen osuus sisältää tekstejä, on suunniteltava ne kohderyhmää palveleviksi ja mukautettava ilmaisu tekstin sisältöä, tavoitetta, vastaanottajaa, viestintätilannetta ja tekstilajia palveleviksi. (Vilka 2003, 51.)

Opinnäytetyön tuloksena tuotamme yrityssuunnitelman perhekotitoimintaa varten. Etsimme kirjallista tietoa kirjastoista, internetistä, ammatillisista perhekodeista sekä muista kunnallisista laitoksista. Näistä saatu aineisto kootaan yhteen ja koostetaan opinnäytetyöhön. Kerätyn aineiston avulla on tarkoitus saada vastaukset perhekotiyrityttyteen, sekä tuottaa saamamme materiaalin avulla yrityssuunnitelma.

Opinnäytetyön aikatauluksi asetimme itse rajat. Tarkoituksemme oli valmistaa opinnäytetyö ripeään tahtiin kuitenkin laadun siitä kärsimättä.

- 2.3.2008 Päätimme aloittaa opinnäytetyön tekemisen yhteistyönä.
- 7.3.2008 Aiheen esittely vastaavalle opettajalle.
- 17.3.2008 Vastaavan opettajan tapaaminen.
- 20.3.2008 Ideaseminaarin esityksen valmistaminen loppuun.
- 27.3.2008 Ideaseminaarin pitäminen.
- 13.4.2008 Suunnitelmaseminaarin viimeisteltävä versio valmistui.
- 16.4.2008 Suunnitelmaseminaarin pitäminen.
- 18.4.2008 Suunnitelmaseminaarissa saatujen korjaus- ja ideaehdotusten läpikäyminen ja jatkosuunnitelmien tekeminen sekä työn muokkausta annettujen ohjeiden mukaisesti.
- 28.5.2008 Toisen vastaavan opettajan tapaaminen yrityssuunnitelman tiimoilta.
- 3.9.2008 Yrityssuunnitelman rungon ideoiminen.

- 10.11.2008 Esittelyseminaariversion lähettäminen vastaaville opettajille.
- 28.11.2008 Vastaavan opettajan tapaaminen. Kävimme läpi korjaus ehdotukset ja muokkasimme työn annettujen ohjeiden mukaiseksi.
- 5.1.2009 Lähetimme korjatun opinnäytetyön, sekä yrityssuunnitelman vastaaville opettajille.
- 15.1.2009 Opinnäytetyön esittäminen.

3 PERHE- JA YKSILÖKOHTAINEN LASTENSUOJELU

3.1 Lapsen kasvun tukeminen

Jokaisella lapsella on oikeus hyvään kasvuympäristöön, kasvuun ja kehitykseen. Mikäli lapsen oikeudet eivät toteudu on lastensuojelulla mahdollisuus puuttua asioihin. Lastensuojelun tehtävänä on turvata lapsen oikeudet vaikuttamalla yleisiin kasvuoloihin, tukemalla huoltajia lasten kasvatuksessa sekä toteuttamalla perhe- ja yksilökohtaista lastensuojelua. Kodin tulisi olla luonnollinen ympäristö lapsen kasvuun ja tarpeiden tyydytykselle. Hyvä lapsuus muodostuu yksinkertaisista ja arkisista asioista. Lapsi tarvitsee turvaa, ymmärtämystä, aikaa ja vanhempien kykyä vastata lapsen yksilöllisiin tarpeisiin. Lapsen hyvinvoinnista vastuun ottavat lapsen vanhemmat, mutta viime kädessä vastuu lasten suojelusta on kunnan sosiaalilautakunnalla. (Lastensuojelulaki 5.8.1983/683.)

Lastensuojelun piirissä olevien asiakasmäärien kehitys on ollut pitkään kasvussa. Stakesin tietojen mukaan kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä on 1990-luvun alusta kasvanut 2-5 %:n vuosivauhtia. Tuoreimpien Stakesin tietojen mukaan vuonna 2004 lastensuojelun avohuollonpiirissä oli lähes 60 000 lasta ja nuorta, joista jopa 27 % oli uusia asiakkaita. Kodin ulkopuolelle oli vuonna 2004 sijoitettuna 14 704 lasta ja nuorta. Kaikista alle 18-vuotiaista lapsista ja nuorista oli kodin ulkopuolelle sijoitettuna 1,1 % (Stakes 2005).

3.2 Avohuolto

Avohuollon tukitoimenpiteisiin ryhdytään, jos kasvuolot vaarantavat eivätkä turvaa lapsen tai nuoren terveyttä, kehitystä. Jos lapsi tai nuori käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään, ryhdytään tukitoimenpiteisiin. Kun lastensuojelun tarve oleelliselta osin johtuu riittämättömästä toimeentulosta, on kunnan järjestettävä riittävää taludellista tukea. Avohuollon tukitoimena sosiaalilautakunnan tulee tarvittaessa jär-

jestää lapselle tai nuorelle tukihenkilö tai tukiperhe sekä terapiapalveluita sekä tuettava lasta tai nuorta koulunkäynnissä ja käytännönjärjestelyissä. Perhe- tai laitoshoidtoa voidaan järjestää avohuollon tukitoimena lapselle yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai sen henkilön kanssa, jonka kasvatuksessa lapsi on. (Lastensuojelulaki 5.8.1983/683.)

3.3 Sijaishuolto ja huostaanotto

Ensisijaisesti lasta ja perhettä tuetaan avohuollon tukitoimin, mutta joskus lapsen hoito on järjestettävä kodinulkopuolelle sijaishuoltoon. Sosiaalilautakunnan on otettava lapsi huostaan ja järjestettävä lapselle sijaishuolto, jos lapsen olosuhteet tai hänen käyttöksensä uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä ja kehitystä. Myös silloin sijaishuolto on välttämätön, kun avohuollon tukitoimet ovat epätarkoituksenmukaisia tai riittämättömiä ja aina, kun sijaishuolto on lapsen edun mukaista.

Lapsen huostaanotto voidaan tehdä suostumukseen perustuen tai voidaan toteuttaa lain määräämin perustein tahdonvastaisesti. Tahdonvastaisesta huostaanotosta on oikeus valittaa. Lapsen läheisiä on kuultava huostaanottoa valmisteltaessa, vaikka joskus huostaanotto on tehtävä kiireellisesti.

Kaupungin perhetukikeskus, kuntayhtymän laitos yksityisen tai järjestön pitämä laitos, koulukoti, sijaisperhe tai ammatillinen perhekoti voivat toimia sijaishuoltopaikkana. Vanhemmillä säilyy lapsen huoltajuus, eikä se huostaanotonkaan myötä siirry sosiaalilautakunnalle. Huostaanotto päättyy viimeistään kun nuori täyttää 18 vuotta. Huostaanotto tulee lakkauttaa aikaisemminkin, mikäli on arvioitu että huostaanoton syyt ovat poistuneet. (lastensuojelutiedote 2005.)

3.4 Jälkihuolto

Jälkihuollon avulla tuetaan sijaishuollossa ollutta lasta tai nuorta, hänen vanhempiaan tai huoltajiaan sekä henkilöä, jonka hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on. Sijaishuollon päättymisen jälkeen sosiaalitoimen on aina järjestettävä lapselle tai nuorelle jälkihuolto lastensuojelulain 34§:n mukaisesti. Velvollisuus jälkihuollon järjestämisestä päättyy, kun nuori täyttää 21 vuotta. Jälkihuollon tukitoimenpiteitä ovat asunnon osoittaminen, avohuollon tukitoimet, asunto-olojen parantaminen, tukihenkilö tai perhe, taloudellinen tuki, terapiapalvelut, harrastusten tukeminen ja koulutus. (Virta 1994, 120–121; Mikkola & Helminen 1994, 238.)

Jälkihuollon tarkoituksena on turvata aikaisemman huollon kantavuus sekä varmistaa, ettei nuori ajautuisi liian varhain lopetetun tuen vuoksi yhteiskunnan muun huolto- ja hoitokoneiston varaan. (Mikkola & Helminen 1994, 235 - 238.)

3.5 Uusi lastensuojelulaki

Lastensuojelulaki uudistui ja astui voimaan vuoden 2008 alusta. Laki tuo näkyväksi lapsen tarpeet ja sekä lapsen osallisuuden kaikissa lastensuojeluprosessin vaiheissa. Laki selkeyttää myös lastensuojelun käsitettä, sisältöä ja lastensuojeluprosessia. Nyt lastensuojelulla on selkeästi alku ja loppu ja niiden välillä olevan prosessin etenemistä vauhdittavat säädetyt määräajat sekä ehkäisevälle lastensuojelutyölle määritellyt eri viranomaisten velvoitteet.

Lastensuojelulaki uudistui myös siltä osin, että lapselle on nimettävä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä, joka pitää yhteyttä lapseen sijoituksen aikana. Uudistus parantaa lapsen asemaa, siten että lapsella on konkreettisesti tiedossa työntekijä, jolle kertoa kokemukset ja tarpeet. Tähän saakka yhteydenpito lapseen on jäänyt usein vain kerran, kaksi vuodessa tapahtuvan huoltosuunnitelmapalaverin yhteyteen, jolloin minimissään sosiaalityöntekijällä on ollut vain vähän aikaa lapsen kanssa kahdenkeskiseen keskusteluun.

Uusi lastensuojelulaki edellyttää, että lastensuojelun tarve selvitetään esimerkiksi kuuntelemalla lasta sekä hänen vanhempiaan. Lisäksi tulee kartoittaa lähiverkoston kanssa mitä lapsen sijoitukselta odotetaan sijoituspaikkaa valittaessa. Oma pykälä sijaishuoltopaikan valinnasta edellyttää tarkempaa sopivan sijaishuoltopaikan selvittämistä. Perusteellinen varhaisvaiheessa tehty lastensuojelutarpeen selvittäminen edesauttaa myöhemmin sijoituksen onnistumista. (Amppele 1-2/2007.)

3.6 Lastensuojeluilmoitus

ilmoitusvelvollisuus, lain § 25 kuuluu näin. Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen, nuorisotoimen ja seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdiskunnan palveluksessa ja luottamustoimessa olevat henkilöt sekä muun sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palvelujen tuottajan, opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tai turvapaikan hakijoiden vastaanotto toimintaa tai hätäkeskustoimintaa taikka koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää

lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä tällaisen ilmoituksen häntä mahdollisesti koskevien salassapitosäännösten estämättä. (Lastensuojeluilmoitus 2008.)

4 PERHEKOTI

Sosiaalihuoltoasetuksen 12 § jakaa hoidon edellytykset materiaaliin ja ei materiaaliin. Perhekodin tulee olla rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan sopiva siellä annettavalle hoidolle. Perhehoidossa olevat eri henkilöt vaativat asunnon varustetasolta eri asioita. Lasten osalta keskeisiä piirteitä ovat esimerkiksi turvallisuus ja ympäristön sopivuus lapsen kasvua ajatellen. Ei- materiaalisissa seikoissa kiinnitetään huomiota perhekodin ihmissuhteisiin, sekä perhehoitoa antavan henkilön mahdollisuuksiin ottaa huomioon ja tyydyttää perhehoitoon sijoitetun henkilön tarpeet henkilön edun mukaisesti. Lisäksi halutaan painottaa hyvää yhteistyötä sijoittajakunnan tai kuntayhtymän sekä sijoitetun henkilön lähipiirin kanssa. Lisäksi on selvitettävä, hyväksyvätkö muut perhekodin jäsenet perhehoitoon sijoitettavan henkilön ja voiko sijoitettava henkilö saada perhekodin muihin jäseniin nähden tasavertaisen aseman. Perhekodissa voi kerralla olla enintään neljä hoidettavaa mukaan lukien hoitajan kanssa samassa taloudessa elävät huolto- ja huolenpitoa vaativat henkilöt (Sosiaalihuoltoasetus 29.6.1983/607; Mikkola & Helminen 1994, 215–216; Kyrönseppä & Rautiainen 1993, 17.)

4.1 Perhehoitoa koskeva lainsäädäntö

Perhekodilla tarkoitetaan lääninhallituksen luvan saanutta yksityistä perhekotia tai perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitettua yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa toimeksiantosuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. (SHL 26 §.) Perhehoitoa koskevat yleiset säännökset sisältyvät sosiaalihuoltolain (710/1982, SHL) 25–26 a pykälään. Nämä säännökset koskevat sekä yksityisenä sosiaalipalveluna tuotettua perhehoitoa että kuntien tai kuntayhtymien toimintana toteutettua toimeksiantosuhteista perhehoitoa. Yksityisiä perhekoteja koskevat lisäksi yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annetun lain (603/1996) eli valvontalain säännökset. Kuntien ja kuntayhtymien järjestämään toimeksiantosuhteeseen perhehoitoon puolestaan sovelletaan vuonna 1992 säädettyä perhehoitolakia (312/1992) sekä siihen liittyvää asetusta perhehoitajalle maksettavasta palkkiosta ja korvauksesta. (420/1992, perhehoitaja-asetus.)

Perhehoito on sosiaalihuoltolain 17 §:n mukainen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä vastaa kunnan sosiaalitoimi. Lain 25§:n mukaan perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen oman kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalista kehitystään. Perhehoitoa annetaan henkilölle, jonka hoitoa, kasvatusta tai muuta huolenpitoa ei voida tarkoituksenmukaisesti järjestää hänen omassa kodissaan tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita hyväksi käyttäen ja jonka ei katsota olevan laitoshuollon tarpeessa.

Kunnalla on mahdollisuus järjestää perhehoitoa monin eri tavoin kuten tekemällä toimeksiantosopimuksen yksityisen perheen kanssa, ottamalla perhehoitajan virka- tai työsopimussuhteeseen, ostamalla perhehoitoa yksityiseltä perhekodilta tai olemalla jäsenenä perhehoitoa järjestävässä kuntayhtymässä tai muutoin kuntien sopimukseen perustuvana yhteistoimintana (kuntalaki, 365/1995), 76 § sekä laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta, 733/1992, STVOL, 4 §. (lastensuojelu 2003.)

4.2 Perhehoidon tavoite

Sosiaalihuoltolain 25§:n mukaan perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalista kehitystään. Perhehoidon tavoitteena on turvata hoidon kodinomaisuus. Perhekodeissa tehdään työtä lasten ja nuorten parissa, jolloin tekeminen on arkista yhdessä elämistä. Lapset ja nuoret löytävät arjesta mahdollisuudet edetä pienin askelin eheytyneempään elämään. Tärkeimmät perhekotiön elementeistä ovat vuorovaikutuksen jatkuvuus ja pysyvyys, jonka aikuisen läsnäolo voi tarjota. Perhekodeissa korostuu erityisen hyvin lasten ja nuorten yksilöllinen kohtaaminen, joka laitoshuollossa ei ole aina mahdollista. Perhekodissa lapsilla ja nuorilla on parempi mahdollisuus saada osakseen positiivista huomiota. Halutessaan he voivat vetäytyä huomion kohteena olemista rauhallisessa ja kodinomaisessa perhekotiympäristössä. (Perhehoitoliitto ry 2008.)

Perhekodin tulisi olla turvallinen, hyvä ja myönteinen, perheenomainen rajat asettava kasvuympäristö lapsen ja nuoren kasvaa kehittyä ja kuntoutua. Tuetaan lasta ja nuorta hänen omia voimavaroja hyödyntämällä ja mahdollistetaan aikuiseksi kasvamiseen. Itsenäisen elämän saavuttaminen ja aikuiseksi kasvaminen vaatii sosiaalisia taitoja, vastuun ottamista, itsenäisyyttä ja ahkeruutta. Perhekodissa tavoitteena on elämän

mielekkyyden löytäminen, usko itseen ja omiin mahdollisuuksiin, persoonallisuuden ja sosiaalisuuden kehittyminen sekä tunteiden käsittely ja ilmaisu eri kanavien kautta. Yleisesti perhekodit käyttävät tehtävästään lausetta ”Rakkautta ja rajoja”. Lisäksi perhekodeissa painotetaan biologisten vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. (Mattila, 2001.)

4.3 Perhekodin tilat

Sosiaalihuoltolain 26a § määrää, että perhekodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina, jollei kyse ole hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille. Mikäli perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuvaa henkilöä, joista ainakin toisella on perhehoitajalaissa säädetty kelpoisuus, voidaan lain mukaan perhekodissa hoitaa samanaikaisesti seitsemää henkilöä.

Perhekodin toimitilojen tulee tarjota asukkaille mahdollisuus sekä yhteiseen tekemiseen että yksityisyyteen. Yhteisten tilojen tulisi olla suhteessa sijoitettavien lasten enimmäismäärään. Lisäksi jokaisella lapsella tulisi olla oma huone, jollei se toiminnan luonteen huomioon ottaen ole selvästi epätarkoituksenmukaista. (Lastensuojelun yksityisten palvelujen valvontatyöryhmä 2002.)

4.4 Ammatillinen perhekoti

Ammatillinen perhekoti on yritysmuotoinen lasten sijaishuollon paikka. Toimialaltaan yksityisiin sosiaalipalveluihin kuuluvaksi ammatillisen perhekodin luokittelee laki yksityisen sosiaalipalveluiden valvonnasta. Lain mukaan luetaan palvelujen tarjoaja yksityisten sosiaalipalveluiden tuottajaksi, kun tämä antaa lasten ja nuorten huollon palveluja tai muita vastaavia sosiaalihuollon palveluja, korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

Kunnat ostavat sijaishoitopaikkoja lastensuojelulain perusteella sijoitusta tarvitsevalle lapselle. On paljon lapsia joiden tarpeisiin ei julkinen laitoshoido tai sijaisperhehoito kykene vastaamaan. Yksityisenä palveluntuottajana ammatillinen perhekoti on sijaishuollon kentässä perhehoidon ja laitoshuollon väliin sijoittuva hoitomuoto.

Laissa (L603/1996) määritellään yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta ammatillisen perhekodin toimintaedellytyksistä, että toimintayksikön tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle, kasvatukselle ja muulle huolenpidolle sopiva. Annettavien palveluiden on lain mukaan perustuttava sopimukseen tai hallintopäätökseen, johon tarvittaessa liittyy yhdessä asiakkaan tai hänen edustajansa kanssa laadittu palvelu-, hoito-, huolto-, kuntoutus- tai muu vastaava suunnitelma. Henkilöstön lukumäärän on oltava riittävä palveluiden tarpeeseen ja hoidettavien lukumäärään nähden. Toimintayksikössä on oltava riittävät ja asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä toiminnan edellyttämä henkilöstö. Henkilöstön on lisäksi täytettävä samat kelpoisuudet kuin kunnan ja kuntayhtymän sosiaalihuollon ammattilaiselta henkilöstöltä vastaavissa tehtävissä edellytetään.

Ammatillisessa perhekodissa toisella yrittäjällä tulee olla tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- tai kasvatustehtävistä, kuten perhehoitajalaissa määrätään. Ammatillisessa perhekodissa yhdistyvät sekä perhehoidon tarjoamat kodinomaisuus pysyvine aikuisineen että laitoshuollon työntekijöiden ammattiosaaminen. (Ammatillisten perhekotien liitto 2007.)

Yksityisiin ammatillisiin perhekoteihin sijoitettujen lasten ja nuorten hoidosta maksetaan hoitopalkkion ja kulujen korvausten sijasta hoitovuorokausimaksuja. Ammatilliset perhekodit tarvitsevat lääninhallituksen luvan aloittaakseen toimintansa, joka toimii yksityisten sosiaalipalvelujen lain mukaisesti. Lisäksi lääninhallitus valvoo ammatillisten perhekotien toimintaa sijaintikunnassa ja sijoittajakunnassa. (Ahto & Mikkola 2000, 13.)

4.4.1 Sijoitettavat lapset ja nuoret

Lasten sijoittamisen syynä ovat yleensä useat riskitekijät ja lastensuojelun asiakasperheiden ongelmat. Syitä lasten sijoitukseen ovat perheen vanhempien päihteidenkäyttö, työttömyys, alhainen koulutustaso ja erilaiset perheristiriidat. Sijoitettujen lasten emotionaalisia ja fyysisiä tarpeita on usein laiminlyöty. Lisäksi lapsen tai nuoren sijoittamisen syinä voivat olla koulunkäyntivaikeudet, alkoholin, imppauksen ja huumeiden käyttö, psyykinen tila tai mielenterveysongelmat sekä edellisen sijoituksen epäonnistuminen. Lapsen sijoituspaikat määräytyvät yksilöllisesti ja siihen vaikuttavat monet tekijät. (Haapasalo 1998, 4-5; Laaksonen 1993, 11–12.) Lapset sijoitetaan perhekoteihin suurimmaksi osaksi huostaanottoina ja avohuollon tukitoimena. Sijoitettavien lasten ja nuorten taustat ja syyt perhekotiin tuloon voivat olla hyvinkin erilaisia. Perhekodeilla on tavoitteena sijoittaa lapset ja nuoret pitkäaikaissijoituksiin, mutta sijoitukset vaihtelevat

yksilöllisesti. Lapset sijoitetaan hyvin eri-ikäisinä, mutta yleisimmin perhekotiin sijoitettu on nuori. (Laaksonen 1993, 10 - 13.)

4.4.2 Biologiset lapset

Sijaisperheiden biologiset lapset kokevat ristiriitaisia tunteita sijoitettavia lapsia ja nuoria kohtaan. Lapset saattavat tuntea syyllisyyden, mustasukkaisuuden ja kilpailun tunteita sijoitettua lasta kohtaan. Lisäksi biologiset lapset kokevat levottomuutta ja huolta siitä, että he itse tai sijoitettu lapsi joutuu eroamaan perheestään (Kaplan 1988, 281 – 282).

Vanhemmat lapset tuntevat enemmän empatiaa sijoitettuja lapsia kohtaan. Sijaisperheen alle kahdeksan vuotiaalle lapsille sijoitus on stressaavampi kuin vanhemmille lapsille. Nuoremmat lapset ovat itsekeskeisempiä ja he eivät ole niin sosiaalisia sijoitettua lasta kohtaan. Näin ollen nuoremmat biologiset lapset ovatkin epäkypsyytensä vuoksi herkempiä ahdistumaan. (Kaplan 1988, 286–287.)

Perhekodit kokevat stressiä varsinkin sijoituksen alkuvaiheessa (Kähkönen 1991, 54). Uusien lasten on löydettävä paikkansa suhteessa muihin perheenjäseniin samoin kuin perheenjäsenten on löydettävä paikkansa suhteessa uuteen lapseen. Yhteistä perhelämää opetellessa erilaisten tapojen ja tottumusten yhteensovittaminen vaatii tietoista suunnittelua ja sopimuksia, jotta arki alkaisi sujua. Kokeilemalla voidaan vähitellen löytää hyvä suhde, mutta sen luomiseksi on tehtävä töitä. (Hämäläinen 1988, 31 - 32, 121 – 122.) Uusi sijoitettu lapsi vaatii luonnollisesti kaiken huomion itselleen ja muut lapset saattavat kokea itsensä syrjäytetyksi ja hylätyiksi. Lasten reaktiot uutta tulokasta kohtaan saattavat tosin olla hyvinkin vaihtelevia hyväksymisestä täydelliseen selän kääntämiseen. (Hämäläinen 1988,216.) Biologiset lapset saattavat osoittaa vihantunteita uutta tulokasta kohtaan. Sijoitetulle lapselle joudutaan alussa hankkimaan paljon vaatteita ja muuta käyttötavaraa, joka myös aiheuttaa kateutta lapsissa. (Laurila 1993, 164–165.)

Uuden elämäntilanteen aiheuttamat poikkeukselliset reaktiot tulisi ottaa reilusti puheeksi koko perheen kanssa ja selvittää mitä kukin odottaa ja pelkää sijoitetun lapsen tulossa. Jo asioista puhuminen voi estää tai laukaista jo olemassa olevan ongelman. (Hämäläinen 1988, 216 – 217.) Perhekodin vanhemmille onkin tärkeää tehdä biologisille lapsille selväksi, että heitä rakastetaan edelleen aivan yhtä paljon kuin ennen (Laurila 1993, 161,166).

4.4.3 Laadun tarkkailu

Sijoittajakunnat edellyttävät yleensä palveluntuottajalta toimivia laadunhallintamenetelmiä (Valtakunnalliset sijaishuollon laatukriteerit 2004, 57). Tämä edellyttää, että yksityiset perhekodit hakevat toimintaansa laatua, jota voitaisiin mitata yhteisesti sovitulla laatumittareilla. Ammatillisten Perhekotien Liitossa on työryhmä, joka keskittyy laatuun ja koulutukseen, jonka tavoitteena on tarjota jäsenperhekodeille työvälineitä laadukkaiden lastensuojelupalveluiden tuottamiseksi sekä toiminnan kehittämiseksi. Ammatillisten Perhekotien Liiton laatupiirivastaavat kokoontuvat pohtimaan liiton laatupiiritoimintaa ja sen ydintä. Samalla pyritään asettamaan toiminnalle yhteisiä tavoitteita. Laatupiiritoiminta on jo pitkään ollut tärkeä osa liiton toimintaa. Lisäksi perhekodit ovat kokeneet laatupiirit tärkeiksi vertaisryhmiksi ja ne ovat antaneet perhekodeille mahdollisuuden jakaa kokemuksia ja saada tukea omaan työhönsä sekä toimia yhteistyössä eri tahojen kanssa. (Ammatillisten Perhekotien Liitto ry 2006.)

Organisaation tavoitteena on pyrkiä tuottamaan hyvää laatua. Jotta organisaatiot selviäisivät laadunhallintatehtävästä, niiden on selvitettävä ja otettava huomioon eri tahojen tarpeet sekä palveluille kohdistuvat odotukset ja vaatimukset. Esimerkiksi hoito- ja palvelukäytännöt on muokattava sellaisiksi, että ne vastaavat asetettuja vaatimuksia. Odotukset ja vaatimukset näkyvät myös laatukriteereissä, joita on laadittu työskentelyn ohjaamiseksi. (Rousu & Holma 2004, 10.)

Valtakunnallisista sijaishuollon laatukriteereistä on hyötyä monessa mielessä. Kriteerit ohjaavat tarkastelemaan sijaishuoltoa lapsen näkökulmasta ja ne tuovat ilmi asiat, joihin sijaishuoltoapaikan tulee kiinnittää huomiota laatua arvioitaessa. Kriteerien avulla yksiköt voivat kartoittaa ja kehittää toimintaansa sekä kuvata asiakkaille laadunvarmistusmenetelmiään. Laatukriteerit auttavat lääninhallituksia toimintalupia myönnettäessä ja sijaishuoltoa valvottaessa. Kriteerit tekevät sijaishuoltoa näkyväksi lapsille ja nuorille, heidän perheilleen, päättäjille ja muille kansalaisille. (Lastensuojelun keskusliitto 2004, 5.)

5 PERHEKOTIYRITTÄJYYS

5.1 Yrittäjyyden määritelmä

”Yrittäjyys voidaan määritellä mm. seuraavasti: Yritys on tavoiteorientoitunut organisaatio ja sosiaalinen järjestelmä, joka voittoa tavoitellen tuottaa markkinoille tavara- tai

palvelutuotteita ja hankkii niillä vaihdannan avulla asiakkailtaan toimintansa ylläpitämiseen ja kehittämiseen tarvittavan resurssin”. Yrittäjä on henkilö tai henkilöt joka toimii yrityksen taustana johtajina, omistajina, vastuunkantajina ja liiketoiminnan suunnan näyttäjinä. (Rissanen 2003, 24.) Yrittäjyys on jokapäiväinen ja kaikille tuttu käsite. Sen täsmällinen määrittelyminen on osoittautunut hankalaksi. Eri alojen tutkijat painottavat yrittäjyyden ja yrittäjän eri puolia. Yrittäjyys käsitettä voidaan katsoa henkilön persoonallisuuden piirteisiin, oikeudelliseen asemaan tai yrittäjän toimintaan perustuvista ajatuksista. Yrittäminen ajatteluna on päämäärä tietoista ja tahtovaa. Yrittäminen toimintana on ihmisen pyrkimistä asettamiinsa päämääriin tai valitsemiinsa tavoitteisiin, ahkeoimista ja ponnistelua. Se on lisäksi myös pyrkimystä saada elanto itselle ja muille ihmisille. (Lautala, 2006,18.)

Yrittäjyys on yksilön halu menestyä alallaan ja saada tulosta aikaan. Siihen kuuluu myös riskien otto ja vastuun kantaminen yrityksen toimivuudesta. Koulutuksella tai kursseilla ei voida ulkoisesti motivoida ihmistä, vaan sen täytyy lähteä ihmisestä itsestä liikkeelle. Tähän seikkaan kiinnittää huomiota myös Jämsinen & Rämä (2006, 16). Yrittäjyydelle tavallisimpia motiiveja ovat oman idean tai keksinnön toteuttaminen käytännössä, luovuuden hyödyntäminen, yksilöllisyyden tavoittelu, riippumattomuus, taloudelliset syyt, työpaikan tarve, mahdollisuus itsensä toteuttamiseen, työympäristö, johon voi itse vaikuttaa, työn haasteellisuus verrattuna palkkatyöhön. (Lautala 2006, 18 – 19.) 1990-luvulla lastensuojelukentälle syntyi uusi hoitomuoto, ammatillinen perhekoti. Siinä yhdistyvät perhehoidon kodinomaisuus pysyvineen ihmissuhteineen ja työntekijöiden ammattiosaaminen. Perhekodit tarjoavat ammatillisesti suuntautuneen vaihtoehdon sijaisperhe toiminnan ja laitoshuollon väliin. Perhekodissa voi olla lapsia ja nuoria sekä, että jälkihuollossa se voi olla joko perhekodin omassa tai vuokraamassa kiinteistössä tai nuoren vuokraamassa asunnossa. (Siekkinen 2006, 16.)

Oman yrityksen perustaminen vaatii seuraavanlaisia yrittäjän ominaisuuksia: oma-aloitteellisuutta, riskin sietokykyä, Itseluottamusta, suunnitelmallisuutta, epävarmuuden sietoa määrätietoisuutta sekä Yrittäjän täytyy haluta ottaa vastuuta ja olla valmis tekemään yhteistyötä eri tahojen kanssa. Lisäksi yrittäjän on osattava ottaa palautetta vastaan ja referoimaan omaa toimitapaansa johtaa yritystä. Yrittäjällä tulee olla halu ja kyky päätösten tekoon myös vaikeissa tilanteissa. Sosiaalialan yrittäjän täytyy kyetä itsenäiseen päätöksentekoon ja olla aloitteellinen, tehdä työtä omalla persoonalla sekä ottaa asiakkaan tarpeet huomioon. Arjen keskellä ovat sosiaalialan yrittäjän valtteja. Arjen neuvokkuus ja luovuus ovatkin tärkeimpiä työvälineitä yrityksen johtamisessa. Yrittäjän täytyy sietää epävarmuutta ja epäonnistumisia. Niiden sietämisessä auttavat

positiivinen elämänasenne ja kyky ottaa ilo irti onnistumisista ja haasteista. Vastään tulevista kriiseistä ja menetyksistä yrittäjä voi oppia uutta. (Lautala 2006, 24.)

Kyky toimia perhekodin vanhempina tuo todelliseksi kysymyksiksi muun muassa vanhemmuuden, persoonallisuuden, yksityisyyden, ammatillisuuden, jaksamisen sekä sitovuuden. Perhekotiin sitoutuminen on hyvin perusteellista ja totaalista. Perhekodin vanhemmuuden sitoutuminen erottaakin sen perinteisestä palkkatyöstä. Lautalan (2006,25) mukaan ”perhekotiin lasta otettaessa ei pelkästään sitouduta hoitamaan lasta hoitosopimuksen mukaisesti, vaan myös elämään lapsen kanssa täysipäiväisesti”. Tällainen aikuisten totaalinen sitoutuminen ja elämän lasten kanssa jakaminen on ammatillisen perhekotihoidon ominaispiirre, joka luo hoidon onnistumismahdollisuudet edellyttäen, että perhekodin perustehtävä on selkeänä elämän ja työskentelyn perustana. Perhekotiin sitoudutaan ajallisesti kahdella eri tavalla ympärivuorokautisesti ja vuotuisesti sekä koko perhekodin historian ajaksi. Tosin perhekotivanhemmat sitoutuvat isovanhemmuuden kautta lapsiin useimmiten loppuelämäkseen. (Lautala 2006,25.)

Stakesin ja Suomen akatemian vuonna 1995 sosiaali- ja terveystieteiden uusyrityksille tai vaihtoehtoiselle palveluntuottajille tehdyssä kyselyssä pyydettiin arvioimaan ominaisuuksia, jotka ovat menestystekijöitä yrittämisessä. Tärkeimpinä asioina mainittiin ammattitaito ja työkokemus. Myös elämäkokemus katsottiin olevan avuksi yrittämisessä. Hyviksi luonteenpiirteiksi vastaajat katsoivat auttamishalun, empaattisuuden, avoimuuden, riskinsietokyvyn sekä vastoinikäymisten hallinnan. Myös optimismia ja luovuutta sekä yhteistyökykyä ja neuvottelu- ja sovittelutaitoa pidettiin tärkeinä asioina. Yrittäjät pitivät menestystekijöinä taitoa johtaa, kykyä organisoida ja olla laaja- alainen. (Lautala 2006, 24.)

5.2 Perhekotiyrittäjä

Perhekotiyrittäjyyttä säätelee sosiaalihuoltolaki (17.9.1982/710). Kunnat ostavat lastensuojelulain perusteella perhekotiyrittäjältä sosiaalipalvelutoimintaa sijoitusta tarvitsevalle lapselle. Perhekodissa annetaan perhehoitoa kunnan tai kuntayhtymän hyväksymässä yksityiskodissa. Hyväksymisen edellytyksenä perhekodille on, että perhekoti turvaa perheenomaisen hoidon. Lääninhallitus arvio yksityisten sosiaalipalveluiden luvat ja seuraa yksityisten tuottamia sosiaalipalveluja.(Jämsinen & Rämä 2006, 18–19; Sosiaalihuoltolaki 17.9.1982/710.)

Ammatillista perhekotia harjoittavan yrityksen toisella vastuhenkilöllä täytyy olla ammattipätevyys tehtävään. Perhekotiin voidaan silloin sijoittaa enintään seitsemän lasta.

Yritysmuodossa ammatillinen perhekoti on toimiva lasten sijaishuollon palveluyritysmuoto. Laki yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta luokittelee ammatillisen perhekodin toimialaltaan yksityisiin sosiaalipalveluihin kuuluvaksi. Palveluiden tarjoaja luetaan lain mukaan yksityisten sosiaalipalveluiden tuottajaksi, kun tämä antaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla lasten ja nuorten huollon palveluja tai muita vastaavia sosiaalihuollon palveluja. (Jämsinen & Rämä 2006, 18–19; Sosiaalihuoltolaki 17.9.1982/710.)

5.3 Ammatin harjoittaminen perhekodeissa

Perhehoito on sosiaalihuoltolain (17.9.1982/710) 17§:n sosiaalipalvelu joka toteutetaan perhekodeissa. Sen järjestämisestä vastaa kunnan sosiaalitoimi. ”Sosiaalihuoltolain (3.4.1992/311) 25 §:n mukaan perhehoidolla tarkoitetaan kasvatuksen sekä henkilöhoidon tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhekodeissa” (Sosiaalihuoltolaki). Perhehoitoa voidaan antaa ihmiselle jonka hoitoa ei voida järjestää hänen omassa kodissaan ja katsotaan, ettei hän ole laitoshoidon tarpeessa. Perhehoidossa annetaan lapselle mahdollisuus läheisiin ihmissuhteisiin ja kodinomaiseen hoitoon. Perhehoidolla myös pyritään edistämään lapsen perusturvallisuutta sekä kasvua ja kehitystä. (Siekkinen 2006,16–17.)

Terveysturvakeskus myöntää luvan toimia asianomaisessa terveydenhuollon ammatissa terveydenhuollon ammattihenkilönä ja luvan käyttää asianomaista ammattinimikettä. Tämän tarkoituksena on edistää terveydenhuollon palvelujen laatua ja edistää potilasturvallisuutta. Ammattihenkilöiden terveydenhuollon yleisistä velvollisuuksista on säädetty laki. Terveysturvakeskuksesta (559/94) 2§:ssa säädetään muun muassa salassapitovelvollisuudesta, ilmoitusvelvollisuudesta, täydennyskoulutusvelvollisuudesta ja ammattieettisistä velvollisuuksista. Sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluu yleinen ohjaus terveydenhuollon ammattihenkilöistä. Terveysturvakeskusta ohjaa ja valvoo lain mukaan terveydenhuollon oikeusturvakeskus. Ohjaus ja valvonta toteutetaan lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston toimesta. Lain mukaan lääninhallitus valvoo ja ohjaa alueellaan toimivia terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjeistaa ja linjaa toimintatapoja ja tulkintoja valvontakysymyksissä lääninhallitusta. (Tenhunen, 2006,25–26.)

”Laki yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta (9.8.1996/603) määrää, että perhekoityrittäjältä vaaditaan sosiaalihuoltolain 26 a 3§:n 2 momentin mukaisesti tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- tai kasvatustehtävistä”. Kuitenkaan laista ei löydy täsmällistä koulutusvaatimuksia, joten lääninhallitus katsoo aina tapauskohtai-

sesti, onko hakijan koulutus ja työkokemus riittävä luvan myöntämiseen. Vuonna 2001 STM:n asettaman lastensuojelun yksityisten palvelujen lupa- ja valvontakäytäntöjen ohjaustarvetta selvittänyt työryhmä (2002) esitti, että vastuuhenkilöltä vaadittaisiin vähintään opistotasoinen tai ammattikorkeakoulututkinto ja kolmen vuoden työkokemus, josta voitaisiin poiketa vain lääninhallituksen hyväksymistä erityisistä syistä. (Lautala 2006, 20.)

Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamisesta on säädetty, että toimintayksikön tulee olla sopiva terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle, kasvatukselle tai muulle huolenpidolle. Aloittamisilmoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä toimintayksiköllä tulee olla palveluista vastaava henkilö. Toiminnan aloittamisen tai muuttamisen jälkeen ympärivuorokautista toimintaa harjoittavassa toimiyksikössä tulee järjestää lääninhallituksen tarkastus. Toimivista yksityisistä sosiaalipalvelujen tuottajista kunnan on ilmoitettava kenelle palvelujen valvonta kuuluu. Lääninhallitukselle sekä kunnalle, jossa palveluja annetaan. Luvan saaneen toimintayksikön on vuosittain annettava lääninhallitukselle toiminnastaan kertomus. Lupa ympärivuorokautiseen toimintaan voidaan myös tarvittaessa perua, mikäli toiminnassa on oleellisesti rikottu lakia. Lääninhallitus noudattaa valvoessaan yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamista muun muassa lakia yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta, lakia lasten ja kotihoidon ja yksityisten hoidon tuesta sekä asetusta ammatillisen sosiaalihuollon henkilöstön kelpoisuusehdoista. Jotkut kunnan pyrkivät alueellaan tukemaan yrittäjyyden kasvua tarjoamalla muun muassa yrityskoulutusta sekä yritysmallien kehittämistä osuuskuntamallin mukaisesti ja tarjoamalla palvelujen kehittämistä esimerkiksi palveluseteleitä käyttämällä. (Tenhunen 2006 28–29, 63–62.)

5.3.1 Henkilökunnan työtehtävät ja koulutus

Perhekotien henkilökunnan työtehtäviin kuuluu yleensä kaikki kotiin liittyvät asiat. Perhekodin työtehtäviä ovat esimerkiksi lasten ja nuorten perushoito ja kasvatusta, yhdessäolo lasten kanssa, valvonta ja ohjaus, harrastuksiin kuljettaminen. Vastuuhenkilöiden tehtäviin kuuluu lisäksi yhteydenpidot yhteistyötahoihin esimerkiksi lasten vanhempiin, sosiaalityöntekijöihin ja koulukäyttäjien kanssa. Myös hallinnolliset tehtävät kuuluvat perhekodin yrittäjien toimenkuvaan. Lisäksi henkilökunnan työtehtäviin voi kuulua yhteistyö avotyö perheiden kanssa. Perhekodeissa voi olla palkattuna myös ulkopuolisia työntekijöitä kuten kiinteistönhoitoa ja siivousapua. Moni perhekoti ottaa myös harjoittelijoita avuksi. Perhekodeissa myös lapset ja nuoret osallistuvat kodin askareisiin. Perhekodeissa työskentelee eri ammattitutkinnon suorittaneita ihmisiä niitä ovat esimerkiksi sairaanhoitajat, sosionomit, sosiaalikasvattajat, lähihoitajat, perushoitajat, lastentar-

hahoitajat, merkantit, merkonomit, kasvatustieteen maisterit, erityisluokanopettajat sekä sosiaalityöntekijät. (Mattila 2001, 22–23.)

5.3.2 Perhekotien yhteistyötahot

Tärkeimmät yhteistyötahot perhekotien kanssa ovat kuntien sosiaalitoimet ja sosiaalityöntekijät. Muita tärkeitä yhteistyötahoja ovat koulut, vanhemmat, perhe, sukulaiset ja yhdistys, jonka alla perhe koti toimii. Yhteistyötä tehdään myös läänin, terveydenhuollon, psykiatristen yksiköiden sekä muiden perhekotien ja aiemmin lasta sijoittaneiden laitosten kanssa. Perhekodit voivat olla yhteydessä myös ammatilliseen perhekotien liittoon. (Mattila 2001, 23 – 24.)

6 LIIKETOIMINTA PERHEKODISSA

6.1 Yrityssuunnitelma

Liiketoiminnan harjoittaminen edellyttää, että yrityksellä on selkeä liikeidea, joka sisältää asiakkaat, järjestäytyneen toimitavan ja tuotteet. Liikeidea kuvaa sen tavan, jolla yritys kokonaisvaltaisesti toteuttaa ja konkreettisesti mitä harjoittaa liiketoimintaa. Liikeidea kuvaa miten yritys aloitettaessa kannattaa ja toimii. Hyvä liikeidea on käytännössä pitkän kehitysprosessin tulos. Aloittaessa liiketoimintaa on syytä pohtia liikeideaan liittyviä komponentteja. Liikeidea on liiketoimintasuunnitelman keskeinen sisältö. Se kertoo kenelle, millä tavoin ja mitä tuotetaan. Liikeidea on ajatus jonkin ihmisjoukon tarpeen täyttämistä tavalla, joka liiketaloudellisessa mielessä on kannattavaa yritykselle. Uusi hyvä liikeidea on sovellettavissa ja innovatiivinen. Silloin uudelle yritykselle on markkinoilla tilaa toimia. On kuitenkin parempi selvittää, onko idealle todella markkinoita ja löytyykö tuotteelle tai palvelulle ostajia. (Tenhunen 2006, 107–108.)

Liiketoimintasuunnitelma on suunnitelma yrityksen liiketoiminnasta, sen lähtökohdista, toiminnasta, markkinoista asiakkaista ja kilpailijoista. Se on parhaimmillaan muutaman sivun mittainen. Liiketoimintasuunnitelma toimii siltana tulevaisuuteen. Toimiva aikajänne on realistisesti 2-3 vuotta, mutta monia asioita on suunniteltava paljon pidemmällekin, ehkä viiden jopa kymmenen vuoden päähän. Liiketoimintasuunnitelman tärkeimmät vaiheet ovat tavoitemäärittelyt. Ne ovat painottuneet perinteisesti lähes yksinomaan investointeihin, tuotekehitykseen, kassavirtaan ja voittojen määrittelyyn. (Rissanen 2003, 42–47.)

Sosiaalipalveluyritystä perustettaessa on tärkeintä kartoittaa palveluiden tarve. Yksityiset yritykset ovat korvaamattomassa asemassa, kun palvelut ruuhkautuvat kunnissa. Yritystoiminta on vankemmalla pohjalla, jos yrittäjä pystyy arvioimaan tuottamiensa palveluiden tarpeen. Menestymisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää selvittää palveluiden tarve perinpohjaisesti, koska yritysten määrä on jatkuvassa kasvussa. Kunnilla on tiedot erilaisista sosiaalisin perustein apua tarvitsevista ihmisten ryhmistä, niiden suuruudesta sekä palvelujen käytöstä. Kunnat tuottavat jatkuvasti raportteja ja selvityksiä omista palveluistaan sekä kunnan alueella tuotetuista yksityisistä palveluista. Perhekotoimintaa suunnittelevalle näihin tietoihin tutustuminen antaa paljon tietoa, jota ei voi saada mistään muualta. On turha lähteä perustamaan perhekotia, jos ei ole tiedossa mahdollisia asiakkaita tulevaisuudessa. (Siekkinen 2006,26 – 27.)

Kunnat ovat yleensä sosiaalialan markkinoilla ainoa ostaja kunnat voivat määrätä hintatason, johon yrityksiä on sopeutettava toimintansa. Kunnat siis toimivat toiminnan valvojina, palveluiden rahoittajina ja ostajina. Yleensä kuntien tekemät päätökset vaikuttavat yksityisten yritysten mahdollisuuteen toimia markkinoilla. Hyvät suhteet ja yhteistyö kuntien kanssa edistävät asiakkaiden saantia perhekoteihin. Luodut kontaktit nousevat tärkeään asemaan asiakaskunnan muodostumisessa. Yksityiselle yritykselle on todennäköisesti tärkeää tietää millaista toimintapolitiikkaa kunnissa harjoitetaan. Yksityisille yrityksille on todella tärkeää tietää millaista kunnissa on eroja millä lailla kunnat suhtautuvat yksityisiin palveluntuottajiin. Ennen perhekodin perustamista on tärkeää neuvotella kunnan virkamiesten ja luottamushenkilöiden kanssa kuntien toimintatavoista. Perhekotia perustettaessa on hyvä, jos kunta suhtautuu ajatukseen myönteisesti. (Siekkinen 2006,26 – 27.)

6.2 Yritysmuodot

Kun yrittäjä on päättänyt yritystoimintansa koskevat sisällölliset kysymykset, on aika miettiä ratkaisuja, joiden avulla seuranta järjestetään ja toiminnan suunta taataan. Suomessa yrittäjälle on annettu mahdollisuus vaikuttaa tiettyihin pelisääntöihin, joiden mukaan hän haluaa yhteiskunnassamme toimia. Se tarkoittaa, että yrittäjä käytännössä saa valita itselleen sopivimman yritysmuodon. Yritysmuodot jaetaan pääomayrityksiin ja henkilöyrityksiin. Pääomayrityksiin kuuluvat osuuskunta ja osakeyhtiö ja henkilöyrityksiin kuuluvat kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö ja yksityinen toiminimi. (Siekkinen 2006,32.) Itsenäiset terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen rekisteriin merkityt ammatinharjoittajat eivät tarvitse lääninhallituksen lupaa toiminnalleen. Sama pätee niille, jotka toimivat toiminimellä muissa yhtiömuodoissa on haettava lääninhallituksen lupa. (Tenhunen 2006,87.)

On hyvä pitää mielessä se, että yritysmuotoa valittaessa valinnan ei tarvitse olla lopullinen ratkaisu vaan yritysmuodon voi halutessaan vaihtaa. Yritystoiminnan muuttuessa merkittävästi, esimerkiksi omistajien vaihdoksen tapahtuessa, voidaan miettiä onko syytä vaihtaa yritysmuotoa. Yritysmuodon valinnassa tärkeintä on ottaa huomioon omistajien lukumäärä, vastuukysymykset yrittäjien kesken sekä yrityksen pääomaan mahdollisesti sijoitettava raha määrä. (Siekinen 2006,32.)

6.2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi on ammatin- tai liikkeenharjoittaja, joka harjoittaa yritystoimintaa yksin ilman yhtiömuotoa. Yksityinen elinkeinonharjoittaja katsotaan luonnolliseksi henkilöksi. Yksityisen elinkeinonharjoittajan täytyy aina ennen toiminnan aloittamista tehdä perusilmoitus kaupparekisteriin ja maksaa ilmoituksesta vuonna 2004 (65 euroa). Yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa henkilökohtaisesti kaikista yrityksensä sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Elinkeinonharjoittajalla voi olla palkattuna, ulkopuolista työvoimaa. Itselleen, puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle perheenjäsenelle yrittäjä ei voi kuitenkaan maksaa palkkaa. Varojen siirtäminen yksityistalouteen tapahtuu yksityisnostoina. (Raatikainen 2004, 52–62.)

6.2.2 Avoin yhtiö

Avoimessa yhtiössä on oltava vähintään kaksi yhtiömiestä. Yhtiömiehet voivat olla sekä luonnollisia henkilöitä että juridisia henkilöitä, toinen yhtiömiestä voi olla esimerkiksi muu yhtiö tai aatteellinen yhdistys. Yhtiömiesten vastuuta ei ole rajoitettu avoimessa yhtiössä. Näin ollen jokainen yhtiömiestä vastaa myös toisten yhtiömiesten yhtiön nimissä tekemistä yhtiön sitoumuksista. Vastuu on yhteisvastuullista. Yhtiömiehellä on oikeus hoitaa yhtiön asioita ilman toisen yhtiömiehen myötävaikutusta. Yhtiön toimialaan liittyvissä asioissa jokaisella yhtiömiehellä on oikeus edustaa yhtiötä ja kirjoittaa sen toiminimi. Tätä oikeutta voidaan yhtiömiesten sopimuksella rajoittaa esimerkiksi siten, että jollakin yhtiömiehistä ei ole lainkaan tätä oikeutta tai että tällainen oikeus on kahdella tai useammalla yhtiömiehellä yhdessä (Raatikainen 2004, 52–62.)

6.2.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiössä on kahdenlaisia yhtiömiehiä, joita ovat: äänettömiä ja vastuunalaisia. Vastuunalaisella yhtiömiehellä on päätösvalta ja hän vastaa koko omaisuudellaan yhtiön asioista. Vastuunalaisia voi olla yksi tai useampia he ovat keske-

nään samanlaisessa suhteessa kuin avoimen yhtiön yhtiömiehet. Äänetön yhtiömies vastaa yhtiön sitoumuksista vain sijoittamallaan yhtiöön taloudellisesti. Päätösvaltaa äänettömällä yhtiömiehellä ei ole, ellei siitä erikseen sovita yhtiösopimuksessa esimerkiksi silloin, kun hän työskentelee yrityksessä. Myös äänettömiä yhtiömiehiä voi olla yksi tai useampia. Vähimmillään kommandiittiyhtiössä on siis yksi äänetön yhtiömies ja yksi vastuunalainen yhtiömies. Yhtiömiesten on suoritettava yhtiölle yhtiösopimuksessa sovittu yhtiöpanos. Panoksen suoritustavan ja ajan määrää yhtiösopimus. Yhtiöpanos voi olla rahaa, tavaraa tai yhtiölle suoritettava työpanos. Äänettömälle yhtiömiehelle maksetaan vuosittain pääomatuloa yhtiösopimuksen mukaisesti. Loppuosa voitosta jaetaan verotettavaksi vastuunalaisille yhtiömiehille eikä yhtiötä veroteta erikseen. Panoksille maksettavasta voitto-osuudesta samoin kuin yhtiön tuottaman voiton jaosta voidaan sopia yhtiösopimuksessa. (Raatikainen 2004, 52–62.)

6.2.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö valitaan usein yritysmuodoksi, kun yhtiöön on myöhemmin suunnitteilla ottaa uusia osakkaita tai yrityksellä on enemmän kuin yksi perustaja. Osakeyhtiössä osakas vastaa yrityksen riskeistä vain sijoittamallaan pääomapanoksella. Käytännössä kuitenkin pienten osakeyhtiöiden osakkailta vaaditaan yleensä yhtiön lainojen vakuudeksi osakkaan henkilökohtaista omaisuutta tai takauksia. Osakeyhtiölain mukaan osakepääoman on oltava vähintään 8.000 euroa vuonna 2005. Osakepääoma jaetaan osakkeisiin, jotka osakkaat merkitsevät, maksavat ja omistavat. Nämä osakkeet tuottavat äänioikeuden omistajilleen yhtiökokouksessa, joka on yhtiön ylin päättävä elin. Äänimäärä riippuu osakkaan omistamien osakkeiden määrästä. Yhtiökokous valitsee myös hallituksen. Osakeyhtiöllä voi olla myös toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää. Toimitusjohtaja on pakollinen yhtiössä, jonka osakepääoma on vähintään vuonna 2005 80.000 euroa. Perustettavat osakeyhtiöt ovat käytännössä useimmiten pieniä, jolloin osakkaat ja hallitus ovat itse asiassa samat henkilöt. (Raatikainen 2004, 52–62.)

6.2.5 Osuuskunta

Osuuskunta on yhteisöyrittäjä, jonka tarkoituksena on jäsentensä taloudenpidon ja elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäsenomistajat osallistuvat sen toimintaan ja käyttävät hyväkseen osuuskuntansa palveluja. Osuuskuntaan voi kuulua yrityksiä ja henkilöjäseniä. Osuuskunnan perustamiseen osuuskuntalain mukaan tarvitaan vähintään 3 henkilöä. Kun eri talouksissa asuvia jäseniä on vähintään seitsemän, on jäsenosuus alle 15 %, jolloin jäsentä ei työttömyysturvalain mukaan lueta yrittäjäksi eli hän ei menetä työttömyyspäivärahaoikeuttaan. Työosuuskunnan

jäsen voi myös saada työttömyysturvaa päiviltä, joiden ajalta osuuskunta ei voi tarjota työtä. Jäsenten suorittamat osuusmaksut muodostavat osuuspääoman ja se on kaikille jäsenille samansuuruinen. Jäsenet vastaavat osuuskunnan sitoumuksista vain sijoittamallaan pääomalla, ellei säännöissä ole erikseen muuta mainittu. (Raatikainen 2004, 52–62.)

6.3 Rahoitus

Sosiaalialan yritykset ovat pieniä ja ne perustuvat yleensä ammattitaitoon ja työväliseen käytetään omaa ammattitaitoa. Arvio tarvittavasta pääomasta perustuu yritys-ideaan sekä siihen millaisia resursseja yrittäjä katsoo tarvitsevänsä yrityksen käynnistämiseksi. Liikeidean lähtökohtana yrittäjä arvioi omia mahdollisuuksiaan sijoittaa yhtiöön pääomaa sekä resurssitarvettaan. Yrittäjän on arvioitava kuinka pitkä väli on yritys-toiminnan aloittamisen ja tulo-rahoituksen kertymisen välillä. Kattaakseen tämän yrittäjän on varattava käyttöpääomaa selviytyäkseen kustannuksista. Yrittäjän on hyvä pitää mielessä se tosiasia, että yksikään yritys ei tuota tulosta heti ensimmäisestä päivästä lähtien. (Siekinen 2006,30–31.)

Pääomarahoitus ja toiminnasta kertyvä tulo-rahoitus ovat yritystoiminnan rahanlähde. Tulo-rahoitus on tärkein rahoitusmuoto, koska toiminta on saatava kannattamaan niillä tuloilla, joita yritys saa myymällä palveluitaan. Pääoman tarvetta arvioitaessa tyypillisin virhe on oman työpanoksen yliarviointi sekä mielikuva, että oma työ ei maksa mitään. Vaarana on, että oma työpanos on lopulta kalleinta pääomaa, koska tällöin yrittäjä ei omilta töiltään ehdi panostaa ollenkaan markkinointiin ja varsinaiseen yritystoiminnan aloittamiseen. Yrityksen perustamisvaiheessa liiallinen säästäminen voi kostautua esimerkiksi viiveenä yritystoiminnan käynnistämisessä. Suunniteltaessa pääoman tarvetta on hyvä käyttää apuna asiantuntijoita tai muita yrittäjiä. (Siekinen 2006,30–31.)

Rahoitusta saadakseen yrittäjän on oltava valmis ottamaan riski sekä pystyttävä laskelmien avulla perustelemaan yritystoiminnan kannattavuus. Alkavat yrittäjät eivät useinkaan ole tietoisia kaikista rahoitusvaihtoehdoista, joita heillä voi olla käytössään. Sosiaalipalveluyritysten käyttämiä rahoituskanavia pankkilainan lisäksi ovat muun muassa Finnvera Oy:n pienyritys- ja naisyrittäjälainat. Myös vakuutusyhtiöt tarjoavat erilaisia starttilainoja yritysten käynnistämistä varten. Vaihtoehtoja miettiessä on otettava huomioon muun muassa lainan määrä, laina-aika ja korkotasot. (Siekinen 2006,30–31.)

6.4 Markkinointi

”Markkinointi on oikeassa merkityksessä toimintaa, joka tähtää kuluttajan tai organisaation asiakkaan tarpeiden tyydytykseen palvelu- tai tavaratuotteella vaihdannan avulla” Rissanen (2003,333). Menestyminen yritystoiminnassa perustuu palvelun kysyntään ja asiakassuhteen perusteella syntyviin tuloihin. Toimivien yritysten menestymisen edellytyksenä sosiaalialalla on maksava asiakaskunta. Se koostuu saman alan julkisista yksiköistä kuten kunnista ja kuntayhtymistä. Esimerkiksi hoivayritykset mielletään Stake-sin tutkimusten mukaan esisijaisesti kunnan palveluja täydentäviksi palvelutuottajiksi. Tämä koskee sekä kunnan sosiaalijohtajien käsitystä että yrittäjien käsitystä. (Tenhunen 2006, 95.)

Markkinoinnin näkökulmasta katsottuna markkinatalousjärjestelmässä hyvä laatu ei sinänsä ole itseisarvo, vaan se on tuotteen ominaisuus, jolla on markkinoinnin kannalta myönteistä merkitystä. Mahdollista on myös kielteinen merkitys, koska hyvä laatu nostaa muun muassa tuotteen hintaa. Markkinoinnissa laadun oikea sisältö testautuu vasta asiakkaan tarpeissa ja tuotteen tai palvelun käyttöolosuhteissa. (Rissanen 2003, 341.)

Yrityksen markkinointi alkaa jo siitä hetkestä kun alkava yrittäjä kertoo liikeideastaan ensimmäisen kerran jollekin ulkopuoliselle. Se voi tapahtua, kun yrittäjä tiedustelee kunnan halukkuutta ostaa palveluita. Markkinoiden kartoitus on osa markkinointiprosessia. Oman yrityksen markkinoinnin kannalta tärkein tuotehenkilö on yrittäjä itse niin henkilönä kuin työntekijänä. Yrittäjän persoonallisuus, hänen olemuksensa ja suhtautumisensa ihmisiin toimivat jatkuvasti yrityksen mainoksena. Siekkisen (2006, 33–34) tutkimuksessa ilmeni, että suurin osa yrityskyselyyn vastanneista perhekotiyrityksistä olivat valinneet yritysmuodoksi osakeyhtiön.

7 TYÖHYVINVOINTI PERHEKODEISSA

7.1 Terveys ja työssä jaksaminen

Työssä jaksamisessa ensiarvoisen tärkeitä asioita on psyykinen ja fyysinen terveys, läheiset ihmissuhteet sekä työ, josta saa tyydytystä ja kokemusta. Jos jokin näistä ihmisen peruspilareista murtuu tai katkeaa, työssä jaksaminen alkaa horjua. Työntekijän ammatillisia kykyjä ja tavoitteita vastaava työ on tärkeä perusta henkiselle hyvinvoinnille, sillä se tuo elämälle mielekkyyttä, taloudellista turvaa ja antaa mahdollisuuden kans-

sakäymiseen. toisten ihmisten kanssa työssä jaksamista kuvaa parhaiten se, että hän tekee työtä parhaan kykijensä mukaan ja on sitoutunut työhönsä. Sitoutuminen on hyvin paljon tunneasia eli ihminen sitoutuu sellaisiin asioihin, joita pitää tärkeinä ja joihin uskoo. Lautalan (2006, 31) opinnäytetyössä ilmenee, että työhön sitoutuneisuus näkyy perhehoitajilla siten, että he pitävät lasten hyvinvointia ja kehittymistä tärkeänä ja he kokevat myös oman elämänsä rikkaammaksi perhehoitotyön kautta. Perhehoitajien ja perhehoitajan välinen kiintymys oli merkittävä perhehoitajien jaksamista edistävä tekijä. (Lautala 2006,31.)

Laissa (sosiaalihuoltolaki) on määritelty, että perhekodissa lääninhallituksen luvanhakijoita on oltava kaksi henkilöä, joista toinen on vastuuhenkilönä. Laki määrittelee, että perhekodin perustajien on oltava pariskunta, joka on ollut pitkäaikaisessa suhteessa. Laki ei kuitenkaan edellytä pariskunnalta avioliittoa. Lääninhallituksen tarkastajien mukaan perhekotiyrittäjyydessä suurin huolenaihe on perhekotivanhempien jaksaminen, sillä heillä on paljon yksityiselämää rajoittavia tekijöitä. He eivät voi ottaa sairauslomaa sairastuttaessa tai erota työstään halutessaan. Kaikki sijaisjärjestelyt täytyisi ottaa huomioon jo perhekotia perustettaessa. Asiakkaat perhekodeissa ovat ongelmallisempia kuin aikaisemmin. Suuri huolenaihe onkin, että perhekodit joutuvat toimimaan ammattitaitonsa ääri rajoilla. Lääninhallituksen mukaan perhekotiyrittäjien vanhemmat tarvitsevat pedagogista lisäkoulutusta. Lääninhallituksen mukaan perhekotien myönnetty paikkamäärät ovat yläraja. (Jämsinen & Rämö 2006, 22.)

Fyysinen ja psyykinen toimintakyky sekä jaksaminen liittyvät toisiinsa. Uupumusta ja stressiä voidaan mitata paljon helpommin kuin terveyttä tai työiloa. Usein ajatellaan, että ihmiset voivat hyvin, sillä he eivät kerro sairauksistaan ja oireistaan. Nykyään on ryhdytty miettimään miten toimintakykyä ja hyvinvointia voitaisiin työpaikoilla lisätä tai terveydenhuollon kautta ylläpitää. Terveyttä kuvaillaan hyvän olon tunteen säilyttämiseksi tilaksi. Kun ihminen kokee olevansa terve, hän saa piristystä arkipäiväänsä. ITyöntekijä viihtyy työssään, kun hänen taitonsa vastaavat työn vaatimuksia. Kun vaatimukset ja taidot ovat tasapainossa ihmisen luullaan voivan hyvin. Elämä on kuitenkin yksitoikkoista, jos elämä on koko ajan tasapainossa. Ihminen tarvitsee kuitenkin haasteita joiden vuoksi täytyy ponnistella, kokea onnistumisia ja vastoinkäymisiä. Jämsisen ja Rämön (2006, 20–21) mukaan stressinhallintakeinot voidaan luokitella Ophra Aiolonin MITALI – periaatteen mukaan. Sen mukaan kirjaimet ilmaisevat keinoja siten, että M kuvastaa mielikuvitusta, I ihmissuhteita, T tunteiden ilmaisua, A ajattelua, L liikuntaa ja I irrationaalisia uskontoon sekä uskomuksiin liittyviä asioita. Suomalaisista työssäkäyvistä noin 20 prosenttia on väsynyt ja 7 prosentilla väsyminen on vaikea-asteista. Työuupumus on pitkäaikaisen stressin aiheuttama häiriötila, johon liittyy väsymyksen lisäksi

si itsetunto-ongelmia, masentuneisuutta ja katkeruutta. Työuupumusta pidetään yleensä kriisinä, joka vaatii perusteellista selvittämistä. Terveystieteiden ja sosiaalialoilla vakavaa työuupumusta on paljon vaikka sillä alalla jaksetaan kohtalaisen hyvin. (Jämsinen & Rämö 2006, 20.)

Yleensä vakavaa työuupumusta hoidetaan pitkillä sairauslomilla, joita useiden kuukausien ajan. Työuupumuksesta paraneminen vaatii etäisyyden ottamista ja elämäntilanteen pohtimista. Palaaminen takaisin työhön vaatii paljon erilaisia järjestelyjä. Kuntoutusmuotoja ovat lääkinällinen ammatillinen ja sosiaalinen kuntoutus. Lääkinällisellä kuntoutuksella tarkoitetaan laitoshoidtoa, fysioterapiaa, sopeutumisvalmennusta sekä kuntoutuskursseja. Ammatillinen kuntoutus käsittää ammatinvalinnan ohjauksen, työ- ja koulutuskokeiluja, työvalmennuksen ja uudelleen koulutusta. Sosiaalinen kuntoutus on perhe- ja päihdekuntoutusta. Jaksakseen työssä jokaisen tulee tunnistaa omat voimavaransa. Uupumus kohtaa usein niin sanotun mestariselviytyjän. Hän lupaa tehdä kaiken työn ja häneen luotetaan aina. Hänelle kasataan enemmän työtehtäviä, kun hän ei osoita väsymisen oireita eikä tunnista väsymyksen oireita. Lisäksi työuupumusta lisää jossain elämän vaiheessa ihmistä kohdannut työttömyys. Hän ei uskalla kieltäytyä raskaista työtehtävistä, koska pelkää menettävänsä työnsä. (Jämsinen & Rämö, 2006, 20–21.)

7.2 Työn kuormittavuus

Työn kuormittamiseen vaikuttavia tekijöitä ovat kuormittumistekijät sekä yksilölliset ominaisuudet. Työn kuormittumistekijä voi olla mikä tahansa henkinen, ruumiillinen tai ympäristöön liittyvä ominaisuus työssä. Kuormitustekijät ovat vaatimuksia, johon työntekijä vastaa omien yksilöllisten edellytystensä esimerkiksi terveystensä, ammattitaitonsa sekä työ- ja toimintakykynsä mukaisesti. Lautalan (2006, 35) mukaan asiakkaiden suuri määrä, työn nopeatempoisuus, moniongelmaiset asiakkaat sekä työn vaativuus ovat lastensuojelulaitosten työntekijöiden olennaisimmat kuormitustekijät. Työssä uupumisen ääripää on se, että ihminen sairastuu fyysisesti tai psyykkisesti niin sanottuun ylikuormittumistilaan, jota kutsutaan burnoutiksi. Ihminen voi uupua, jos hän ei irrottaudu työstään ja vietä vapaa-aikaa. Lautalan (2006, 37) tutkimuksen mukaan suurinosa lastensuojelulaitosten työntekijöistä kokivat työnsä psyykkisesti erittäin raskaasti. Lasten kanssa olemista sekä omahuoltajuutta pidettiin kuitenkin vähän kuormittamina tekijöinä. Asiakkailta saadun kielteisen palautteen saaminen ei koettu kovin kuormittavana tekijänä, vaan työntekijät kokivat kuormittavuuden tulevan enemmän työn kohteesta sekä muista työstä liittyvistä asioista. (Lautala 2006, 35 - 37.)

7.3 Työn ja perhe-elämän yhteen sovittaminen

”Aikaa on kaikilla täsmälleen saman verran: 24 tuntia vuorokaudessa. Ongelma ei ole aika. Ongelma on, miten hallitsemme oman ajankäyttömme. Ajankäytön ongelmat ovat tänä päivänä yhä ajankohtaisempia. Tästä kertoo mm. stressin lisääntyvä osuus sairauksien syynä” (Pelin 2000, 9.)

Perhekoti on paikka, jossa perhekotiyrittäjät asuvat. Asuminen perhekodissa tarkoittaa käytännössä sitä, että yrittäjä asuu omalla työpaikallaan. Työnteko perhekodissa tulee suunnitelmallisemmaksi, kun eletään arkea lasten kanssa. Tällöin esimerkiksi päivärhythmi on työssä helpompaa. (Jämsinen & Rämä 2006, 39–40.)

”Elämän keskeisempien alueiden, työn ja perheen yhteen sovittaminen on tärkeää. Työ koetaan kuitenkin useimmiten häiritsevän perhe-elämää, sillä työhön kuluva aika on pois perheeltä”. (Lautala 2006, 38.) Perheen, työn ja vapaa-ajan suhteen tasapainon löytyminen edistää perheen henkistä kasvua ja hyvinvointia. Perhe ja työ eivät saisi olla valintoina toisistaan pois sukevia. Työ ja vapaa-aika erityisesti perhe-elämä, ovat monin tavoin sidoksissa toisiinsa ja tämä heijastuu ihmisen hyvinvointiin ja kuormittavuuteen. Eri elämänalueiden keskinäinen tasapaino ja yhteen sovittaminen voivat auttaa arjessa ja työssä selviytymistä. (Lautala 2006, 38–39.)

Elämä perhekodissa on perusasioiden kertaamista, joka on toisinaan pitkästyttävää. Toisaalta onnistumiset ja kokemukset hyvinolontunteesta antavat voimia jaksaa arjen rutiineissa. Työssä jaksamisen kannalta on erittäin tärkeää huolehtia parisuhteesta ja itsestään. Myös omien biologisten lasten kehitystarpeet tulee huolehtia ja huomioida. Kun puoliset voivat sovittaa perheen ja työn vaatimukset yhteen, parisuhdekin voi parermin. Työ ja perhe-elämä ovat tasapainossa, kun molemmat vanhemmat tukevat toisiaan ja antavat mahdollisuuksia henkilökohtaiseen osaamiseen. Se lisää itsetuntoa ja itsenäisyyttä. Työstä saadut tulot helpottavat taloudellista elämää, mutta vielä tärkeämpi on tunne siitä, että perheen sisäiset välit ovat kunnossa. (Lautala 2006, 38–39.)

7.4 Perhekotien henkilökunnan työnohjaus ja täydennyskoulutus

Työnohjaus on yleisesti ihmisten kanssa hyödynnetty ohjaus- ja tukimuoto. Sen avulla pyritään takaamaan työnlaatua, tuetaan työntekijän työssä jaksamista, edistetään työn sujuvuutta sekä oman ammatillisuuden kehittämistä. Kyse on innovatiivisesta toiminnasta ja tiedon tuotannon menetelmästä sekä tukirakenteesta, käytetään myös henkilöstön ohjauksessa, tuessa ja ammatillisessa kasvussa. Työnohjaus liittyy ns. kolmi-

oon, jonka kärkinä ovat yksittäisen työntekijän tai työryhmän, organisaation ja asiakkaan keskinäiset suhteet. (Rantalaiho & Salonen 2007, 23.)

Työnohjauksen määrittelyyn on olemassa monta eri tapaa. Käytännössä se esiintyy monia yhtenäisiä periaatteita. soveltavana työskentely muotona, varsinkin rakenteiden ja toimitapojen osalta. Suuria määrittelyongelmia kohdataan, kun työnohjausta pyritään lähestymään teoreettisemmin. Tämä johtuu siitä, että työnohjaus erilaisiin ilmiöihin eri ammattialueilla. Jokaisella alalla on tapansa jäsentää teoreettisesti ihmistä, ihmisten toimintaa ja sen ohjausta. Suomen työnohjaajien yhdistys on julkistanut Suomessa yhden keskeisen työnohjauksen yleismäärittelyn. ”Työnohjaus on työhön, työyhteisöön ja omaan työrooliin liittyvien kysymysten, kokemusten ja tunteiden yhdessä tulkitsemista ja jäsentämistä. Työnohjaukseen keskeinen väline on vuorovaikutusprosessi. Siinä voimavarat vapautuvat ratkaisujen löytämiseen ja toteuttamiseen”. Määritelmä tuntuu hyvin käytännölliseltä mutta se sisältää paljon teoreettista sitoutumista. Vuorovaikutusprosessissa tunteiden tulkitseminen ja jäsentäminen viittaa työnohjauksen psykodynaamiseen perinteeseen ja voimavarojen vapautuminen sekä ratkaisujen löytyminen osoittaa puolestaan kykyä kognitiiviseen ja ratkaisukeskeiseen ajatteluun. (Rantalaiho & Salonen 2007,23–26.)

Suomalaisten kokeneiden työnohjauksen tutkijoiden ja tekijöiden laatimissa määritelmässä työnohjausta lähestytään hieman erilaisista näkökulmista. Rantalaiho ja Salonen siteeraavat Keski-Luopaa 2001, jonka mukaan ”Työnojaus on työtapa, jonka avulla alkuperäiset työntekijät, tiimit ja kokonaiset työyhteisöt voivat kehittää ammatillista osaamista. Työntekijöiden henkilökohtaiset omat tarpeet ovat vaarassa sekoittua työhön ja perustehtävä voi hämärtyä työssä, joissa joudutaan läheiseen kosketukseen ihmisten inhimillisten ja tunneperäisten tarpeiden kanssa”. Kun työntekijä oppii paremmin työssään refleктоimaan, jäsentämään sekä löytämään luovia ratkaisuita työhönsä, hänen jaksamisensa, ammattitaitonsa sekä motivaationsa lisääntyvät. Työnohjaus parantaa työn tehokkuutta ja laatua sekä vähentää sairaskuluja pitkällä tähtäimellä. Rantalaiho ja Salonen siteeraavat Sava 1987, jonka mukaan työnohjauksen olevan ennaltaehkäisevä työsuojelun muoto, jossa tulisi löytää keinot työskennellä persoonallisella tavalla sekä tulisi tukea ohjattavaa aktiivisuuteen. (Rantalaiho & Salonen 2007,23–26.)

Perhekodeissa annetaan yleisesti työnohjausta. Työnohjausta perhekodeille antavat eri yhteistyötahot esimerkiksi perheneuvolat, psykologit, yhdistykset joiden alaisuudessa perhekodit toimivat sekä eri työnohjausta perhekodille voi antaa erityinen kasvatustukiryhmä, jossa voi olla mukana useita yhteistyöntahojen edustajia. Työnohjauksen lisäksi perhekodin työntekijät voivat käydä erilaisia täydennyskoulutuksia, luentoja, kursseja,

seminaareja ja täydentää erityisosaamistaan lapsiin ja nuoriin lukemalla esimerkiksi kasvatustiedettä. (Mattila 2001, 23.)

8 POHDINTA

Työmme antoi meille arvokasta tietoa ammatillisen perhekodin perustamisesta yrittäjän näkökulmasta sekä laajan tietouden lastensuojelusta. Ammatillinen perhekoti käsite on laaja-alainen ja monitahoinen. Ammatillisen perhekodin olisi erottauduttava tavallisesta perhekodista, perhehoitajista, sijaistiloista sekä isommista lastensuojelulaitoksista. Ammatilliselle perhekodille olisikin tärkeää löytää oma paikkansa palvelujen saralla. Pitkään odotettu lakimuutos, jonka piti selventää ammatillisen perhekodin sijoittumista, ei valitettavasti vielääkään täsmentänyt ammatillisen perhekodin sijoittumista sijaisperhehoitotoiminnan ja laitostoiminnan välimaastoon.

Meidän vuosikurssillamme sairaanhoitaja-koulutusohjelmassa ei ole ollut pakollisena kurssina yrittäjyyteen perehtymistä. Saimme kuitenkin selville, että meitä myöhemmin aloittaneilla opiskelijoilla on pakollisena yrittäjyyskurssi, joka on mielestämme tärkeää käydä tulevaisuudennäkymiä ajatellen koska nykyään perustetaan entistä enemmän alan yrityksiä. Opinnäytetyömme on ollut opettavainen ja antanut paljon tietoa tulevaisuuttamme ajatellen mikäli perustaisimme ammatillisen perhekodin. Uskomme, että opinnäytetyöstämme ja liiketoimintasuunnitelmasta on apua myös muille perhekodin perustamisesta kiinnostuneille.

Perhehoitotyö on vaativaa, siinä on myös mielestämme paljon hyviä puolia. Perhekotiyrittäjällä on vapaus toteuttaa itseään ja tehdä perhekodista oman näköisensä. Lasten kehittyminen ja pärjääminen elämässä on varmasti perhekotiyrittäjälle saavutus. Huomasimme, että perhekotiyrittäjän on tärkeä huolehtia omasta jaksamisestaan ja mielestämme perhekotiyrittäjät tarvitsisivat enemmän ulkopuolista tukea jaksamiselleen. Onneksi perhekotien välinen yhteistyö on kehittynyt ja Ammatillisten Perhekotien Liiton kautta on mahdollista kuulla muidenkin perhekotiyrittäjien näkemyksiä ja kokemuksia perhekotiyrittäjyydestä. Näemme perhekotiyrittäjäksi ryhtymisen kynnyksen korkeana vaikka yrittäjät yleensä ottavat riskejä.

Uuden alkavan yrittäjän ei ole hyvä ottaa koko taakkaa kantaakseen. Esimerkiksi kirjanpito on hyvä antaa alan ammattilaisen tehtäväksi. Tilitoimisto voi samalla olla yrittäjälle veroneuvoja. Tulee yleensä halvemmaksi antaa ammattitaitoisen kirjanpitäjän hoitaa tilipäätösten laatimiset, koska ammattitaidottomalla yrittäjällä siihen voi mennä tur-

han paljon aikaa ja resursseja. Näin ollen ulkopuolisen asiantuntemuksen ostaminen tilitoimistolta on yleensä järkevin vaihtoehto pienissä yrityksissä.

Tiedämme, että opinnäytetyöstä tulee olemaan paljon hyötyä työelämässämme. Teorioiden käsittely on avannut meille lastensuojelun perustanastoa, perhekotiyrittäjyyttä, lastensuojelua käsitteleviä lakeja ja asetuksia. Mielestämme perhekotiyrittäjyys ja sitä myötä ammatillinen vanhemmuus on vaativa tapa saada elantonsa. Kannattaakin hyvin perusteellisesti tutustua perhekotiyrittäjyyteen ennen yrittäjäksi ryhtymistä.

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen toi mukanaan uudenlaisia haasteita, joita ei ilmennyt varsinaista opinnäytetyötä tehdessä. Koska olimme tehneet opinnäytetyömme lähes valmiiksi. Pystyimme yhdistämään töidemme tietoja keskenään. Vaikka meillä oli olemassa hyvät tiedot ammatillisesta perhekodista ja yrittäjyydestä, emme silti osanneet aavistaa kuinka paljon yrittäjyyteen perehtymistä vaaditaan liiketoimintasuunnitelmaa laadittaessa. Liiketoimintasuunnitelmaan olemme kuitenkin perehtyneet niin hyvin, että sen pohjalta olisi mahdollista perustaa oikea yritys. Mietimme paljon, kuinka pärjäisimme kilpailussa muiden yrittäjien kanssa. Katsoimme kuitenkin, että yrityksen tulevaisuuden kannalta on hyvä, että lastensuojelun piirissä olevien asiakasmäärien kehitys on ollut pitkään kasvussa.

Olisi hyvä opiskella yrittäjyyttä ja koemme tärkeänä käydä yrittäjäkurssi ennen yrityksen perustamista. Yrittäjän ammattitutkintoja voi suorittaa esimerkiksi ammattikorkeakoulussa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Tarjolla on sekä yleisiä yrittäjän ammattitutkintoja että tietyille alalle suuntautuvia tutkintoja. Alkaville yrittäjille järjestetään myös lyhytmuotoisia valmennuskursseja, joita järjestävät esimerkiksi Uusyrityskeskus yhteistyössä Kelan kanssa sekä TE -keskukset ja aikuiskoulutuskeskukset. Kurssit ovat mielestämme hyödyllisiä, sillä niillä rohkaistaan tekemään päätös yrittäjäksi ryhtymisestä, kehitellään liikeideaa, selvitetään yrityksen perustamiseen liittyviä toimenpiteitä, tutustutaan laskentatoimeen, verotukseen ja markkinointiin sekä kerrotaan yrittämisen riskejä.

9 LÄHTEET

Ahonen,G. & Ojala,L. 2003. Työhyvinvointi tuloksen tekijänä. Porvoo: WSOY.

Ahto, A & Mikkola, P. 2000. Perhehoito lastensuojelussa. Sijaishuollon neuvottelukunnan julkaisuja 13.2. painos. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto.

Ammatillisten Perhekotien Liitto. Löytyy muodossa:
<http://www.apkl.fi/2laatua.htm> (Luettu 7.3.2008)

Amppele- Ammatillisten Perhekotien Liitto ry:n jäsenlehti 2007. Uusi lastensuojelulaki 1/2007, 3.

Amppele- Ammatillisten Perhekotien Liitto ry:n jäsenlehti 2007. Uusi lastensuojelulaki 2/2007, 7.

Elo-Pärsinen,K, Hakamo,H, Hartikainen,T, Hillgren-Pöyhönen,P, Hyrsky,K, Karsma,K, Koivunen,M, Parmasuo,T, Vauhkonen,A & Wellden,H. 2005. Perheyrittäjyys. Perheyri-tykset jatkuvuuden, uusiutumisen ja kasvuhakuisuuden moottorina 16/2005. Julkaisija Kauppa- ja teollisuusministeriö.

Haapasalo, J. & Repo, A. 1998. Sijoitettujen lasten kehitys. Helsinki: Stakes.

Hämäläinen, P. 1988. Perhe uusiksi. Rakennusaineita toisen perheen perustajille. Hel-sinki: Kustannusosakeyhtiö ajatus.

Jämsinen,M.& Rämä,K. 2006. Perhekotiyrittäjyys työpaikka vai elämäntapa? Suolahti. Opinnäytetyö Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kaplan, C. 1988 The biological children of foster parents in the foster family. Child & adolescent social work journal 5 (4), 281-287. New York: NY Human Sciences Press 1984. Löytyy muodossa
<http://www.springerlink.com/content/g08j8hw8pwu17040/fulltext.pdf> (Luettu:15.6.2008)

Koivisto,K. 2001. Tunnista ja torju työuupumus. 1. painos. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Kyrönseppä,U. & Rautiainen, J-M. 1993. Lapsi laitoksessa. Porvoo: WSOY

Kähkönen, P.1991. Biologisen perheen huomioonottaminen lapsen huostaanotossa ja sijoituksessa. Jyväskylän yliopiston perhetutkimusyksikön julkaisuja 2.

Laaksonen,S.1993.Perhekotilasten suojelussa. Lastensuojelunlaitoshuollon neuvotte-
lukunnan julkaisu 7. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.

Lautala,M. 2006. Perhekotiyrittäjän arjessa jaksaminen. Opinnäytetyö. Kymenlaakson
ammattikorkeakoulu. Elimäki.

L603. Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 9.8.1996/603

Lastensuojelulaki 5.8.1983/683. Löytyy muodossa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1983/19830683>(Luettu 16.3.2008)

Lastensuojelun keskusliitto. 2004. Valtakunnalliset sijaishuollon laatukriteerit. Löytyy
muodossa http://www.lskl.fi/tiedostot/folder_7/6hVNNka5.pdf (Luettu):13.6.2008

Lastensuojelun yksityisten palvelujen valvontaryhmä 2002. Lastensuojelun yksityisten
palvelujen muistio. Työryhmämuistioita 2001:29. Sosiaali- ja terveysministeriö. Löytyy
muodossa:

<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/julkaisut/lastensuojelu/raportti.pdf>(Luettu 6.4.2008)

Lastensuojelu. Löytyy muodossa:

www.tampere.fi/tiedostot/55cgyamf/lastensuojelutiedote 2005(Luettu 14.08.2007)

Mattila, E. 2001. Toiminta-ajatuksena kodinomaisuus. Selvitys yksityisten perhekotien
toiminnasta Etelä-Suomen läänissä. Etelä-Suomen lääninhallitus Helsingin alueyksikkö
Sosiaali- ja Terveysyksikkö.

Mikkola, M. & Helminen, J. 1994. Lastensuojelu. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Pelin, A & R. 2000. Ajankäytön opas. 2. painos. Helsinki: Projektijohtaminen Oy.

Perhehoitoliitto ry 2008. Löytyy muodossa:

<http://www.perhehoitoliitto.fi>(Luettu 5.4.2008)

Perhehoitoa koskeva lainsäädäntö. Löytyy muodossa:

(<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/julkaisut/lastensuojelu/rapport.htm>).

Raatikainen, L. 2004. Liikeideasta liikkeelle. 3.painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Rantalaiho,U. & Salonen,J. 2007. Työnohjaus sosiaalityössä. 1. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Reponen,T. 2005. Perheyrittäjyyden voimin alueelliseen ja kansainväliseen menestykseen c-1/2005 julkaisia Turun Kauppakorkeakoulu.

Rissanen,T. 2003. Yrittäjän käsikirja. Saarijärvi: kustannusosakeyhtiö Pohjantähti Po-
lestor ltd.

Rousu,S & Holma,T. 2004. Lastensuojelupalvelujen laadunhallinta. Suomen Kuntaliitto.
Jyväskylä: Kirjapaino Oma Oy.

Siekkinen,S. 2006. Ammatillisen perhekodin perustaminen. Kemi: Kemi – Tornio am-
mattikorkeakoulu.

Sosiaalihuoltolaki löytyy muodossa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820710>

Sosiaalihuoltoasetus 29.6.1983/607. Löytyy muodossa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1983/19830607>(Luettu 20.2.2008)

Stakes 2005. Lastensuojelu 2004. Tilastotiede 14/2005. STAKES. Löytyy muodossa:

http://www.stakes.info/files/pdf/Tilastotiede2005/Tt14_05.pdf(Luettu 15.8.2007)

Tenhunen,L.2006. Yrittäminen sosiaali- ja Terveysalalla. 4.painos. Järvenpää: Yritys-
sanomat Oy.

Valtakunnalliset sijaishuollon laatukriteerit.2004. Laituri-projekti. Sijaishuollon neuvotte-
lukunnan julkaisu 18. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto.

Virta, K. 1994. Selvitys lastensuojelulain soveltamiskäytännöistä. Lastensuojelun kes-
kusliitto. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.